

TAMPERE.
FINLAND

2023 VUOSI- SUUNNITELMA

Yhdyskuntalautakunta ja
kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

TAMPERE

Sisällys

Johdanto	1
Lautakunnan tehtävät ja muutokset 2023	1
Lautakunnan keskeiset toimenpiteet 2023	2
Palvelusuunnitelman 2022–2025 toimenpidekokonaisuudet	2
Talousarvion 2023 sitovat tavoitteet	3
Toimenpiteet 2023	5
Lautakunnan talous.....	14
Tuottavuus	15
Palveluryhmien toiminta ja talous	16
Kaupunkiympäristön suunnittelu	16
Toiminnan kuvaus	16
Suunniteltu palvelutuotanto ja talous	17
Riskiprofiili	19
Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma	20
Kaupunkiympäristön rakennuttaminen ja ylläpito	20
Toiminnan kuvaus	20
Suunniteltu palvelutuotanto ja talous	21
Riskiprofiili	24
Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma	24
Palveluverkko.....	25
Kestävä kaupunki	25
Toiminnan kuvaus	25
Suunniteltu palvelutuotanto ja talous	26
Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma	28
joukkoliikenne.....	28
Toiminnan kuvaus	28
Suunniteltu palvelutuotanto ja talous	29
Riskiprofiili	32
Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma	33
Liitteet	34

JOHDANTO

Lautakunnan vuosisuunnitelma on osa kaupungin strategista johtamisjärjestelmää (kuva), jolla tuetaan toiminnan strategian mukaista suunnittelua, kehittämistä ja johtamista.

Vuosisuunnitelma valmistellaan osana vuosittaista toiminnan ja talouden suunnittelua. Se tarkoittaa ja toimeenpanee palvelusuunnitelmaa ja vuosittaista talousarviota. Vuosisuunnitelmaan koostetaan lautakunnan alaisen toiminnan suunnittelua ohjaavat palvelusuunnitelmien toimenpidekokonaisuudet ja vuosittaiset talousarviotavoitteet sekä niitä toteuttavat toimenpiteet. Lisäksi vuosisuunnitelma sisältää kuvauksen palveluryhmien ja -yksiköiden toiminnasta ja taloudesta sekä riskiprofiilin ja keskeiset sisällöt henkilöstö- ja koulutussuunnitelmasta. Vuosisuunnitelmassa esitetään myös hankintasuunnitelma.

Vuosisuunnitelmasta raportoidaan lautakunnalle huhtikuun, elokuun ja vuoden lopun tilanteesta.

LAUTAKUNNAN TEHTÄVÄT JA MUUTOKSET 2023

Yhdyskuntalautakunnan tehtävänä on järjestää kaupunkirakenteen kehittämistä kokonaisuutena, kaupunkisuunnittelua, rakentamista ja ylläpitoa koskevat palvelut sekä viranomaispalvelut. Lautakunta vastaa kestävästä kaupunkikehityksestä ja ympäristöpolitiikan linjausten ja sitoumusten koordinaatiosta, toimeenpanosta, projektoinnista ja seurannasta. Lautakunnalle kuuluu liikenteen hallinta paitsi ympäristö- ja rakennusjaostolle sekä Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnalle kuuluvat tehtävät. Lisäksi lautakunnalle kuuluu tulvariskien hallinta sekä yleisen vesi- ja viemärilaitoksen toiminta-alueesta määrääminen. Lautakunta toimii lainsäädännön mukaisena viranomaisena edellä mainituissa asioissa.

Kaupunkiympäristön palvelualueen organisaatiossa yhdyskuntalautakunnan järjestämät palvelut

jakautuvat kaupunkiympäristön suunnittelun, kaupunkiympäristön rakennuttamisen ja ylläpidon ja kestävän kaupungin palveluryhmiin sekä paikkatieto- ja asiakas- ja tukipalveluyksiköille. Jätehuoltolautakunnan toimintamenot sekä kaupunginhallituksen ohjauksessa toimiva Hiilineutraaleja tekoja -kehitysohjelma sisältyvät yhdyskuntalautakunnan talousarvioon.

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta toimii Tampereen, Nokian, Oriveden ja Ylöjärven kaupunkien sekä Kangasalan, Lempäälän, Pirkkalan ja Vesilahden kuntien yhteisenä seudullisena joukkoliikenteen viranomaisena Tampereen kaupunginvaltuuston ja -hallituksen alaisuudessa. Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan tehtävänä on järjestää joukkoliikenne Tampereen kaupunkiseudulla yhteistoimintana kaupunkiseudun kuntien kanssa. Yhteistoiminnan tavoitteena on toteuttaa kuntarajat ylittävää yhteistyötä joukkoliikenteen järjestämisessä sekä kehittää ja koordinoida seudullista joukkoliikennettä niin, että palvelutaso paranee ja palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti ja edullisesti.

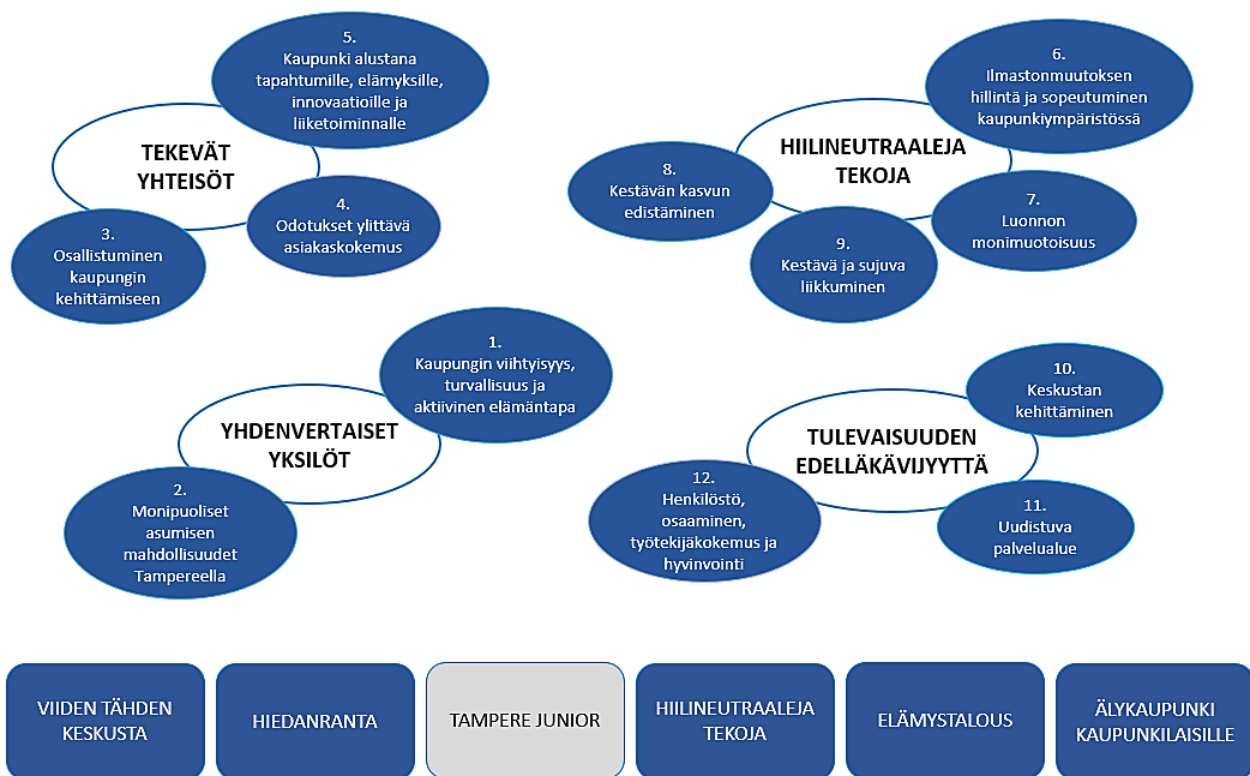
LAUTAKUNNAN KESKEISET TOIMENPITEET 2023

Vuosisuunnitelmassa määritellään palvelusuunnitelmien toimenpidekokonaisuuksia ja talousarvion sitovia tavoitteita edistävät toimenpiteet.

Palvelusuunnitelman 2022–2025 toimenpidekokonaisuudet

Palvelusuunnitelman toimenpidekokonaisuudet kuvaavat niitä keskeisiä kokonaisuuksia, joissa lautakunnan alaista toimintaa tulee uudistaa, muuttaa tai painottaa, jotta strategian sekä lautakunnan toiminnan ja palveluiden kehittämisen tavoitteet voidaan saavuttaa. Toimenpidekokonaisuudet ohjaavat vuosittaisten toimenpiteiden määrittelyä.

Yhdyskuntalautakunnan ja kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan palvelusuunnitelman 2022-2025 painopisteet ja toimenpidekokonaisuudet esitetään seuraavalla sivulla.

Talousarvion 2023 sitovat tavoitteet

Talousarviossa vuosittain asetettavat valtuustoon nähden sitovat toiminnan tavoitteet pohjautuvat strategian valtuustokauden tavoitteisiin. Tavoitteita asetetaan ensisijaisesti toiminnan vaikuttavuudelle ja tuloksille. Alla esitetään yhdyskuntalautakunnalle ja kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnalle vuodelle 2023 asetetut toiminnan tavoitteet.

YHDYSKUNTALAUTAKUNTA

Valtuustokauden tavoite 2022–2025	Nro	Sitova toiminnan tavoite 2023
Asuntotuotanto on alueellisesti monipuolistunut ja Tampereelle valmistuu keskimäärin 716 kohdun hintaista asuntoa vuosittain	14	Asemakaavoituksella on mahdollistettu vuosittain 150 pientalon rakentaminen ¹
Osallisuus on vahvistunut	16	Kokemus vaikuttamismahdollisuuksista oman asuinalueen kehittämiseen on parantunut vuoteen 2021 verrattuna
Kaupungin kestävä kasvua on vahvistettu kaafoittamalla 80 % asuin- ja palvelualueita joukkoliikenneväyhyksille ja aluekeskuksiin samoin kuin	21	80 % asemakaavoitetusta asuin- ja palvelualueista sijoittuu joukkoliikenneväyhyksille ja aluekeskuksiin

edistämällä työpaikkojen sijoittumista samoille vyöhykkeille		
Kestävien liikkumismuotojen kulkutapaosuus on noussut valtuustokauden loppuun mennessä 5 %	23	Liikkuminen kestävillä kulkutavoilla on lisääntynyt edelliseen vuoteen verrattuna
Kestävien liikkumismuotojen kulkutapaosuus on noussut valtuustokauden loppuun mennessä 5 %	24	Raitiotien ensimmäisen jatko-osuuden Pirkkala-Linnainmaa hankesuunnitelma on valmistunut päätöksentekoon ja toteutussuunnittelu käynnistynyt
Luonnon monimuotoisuus kaupunkiympäristössä on vahvistunut ja todennettavissa	25	Luonnon monimuotoisuutta kuvaavat seurantaindikaattorit on määritetty ja seuranta käynnistetty
Tampereen keskustan saavutettavuus ja elinvoima on parantunut	29	Tyytyväisyys keskustan katujen ja yleisten alueiden kunnossapitoon on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna
Tampereen keskustan saavutettavuus ja elinvoima on parantunut	30	Keskustan saavutettavuuden parantamiseen tähtäävä liikennejärjestelmäsuunnitelma on laadittu
Esimiestyö on vahvistunut ja henkilöstön työhyvinvointi on parantunut	39	Työntekijäkokemus on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna

1 Asunto- ja maapolitiikan linjausten mukainen tavoite vuosille 2022–2025 keskimäärin 150 tonttia vuodessa.

KAUPUNKISEUDUN JOUKKOLIIKENNELAUTAKUNTA

Valtuustokauden tavoite 2022–2025	Nro	Sitova toiminnan tavoite 2023
Kestävien liikkumismuotojen kulkutapaosuus on noussut valtuustokauden loppuun mennessä 5 %	22	Joukkoliikenteen matkustajamäärä on kasvanut 5 % edelliseen vuoteen verrattuna
Esimiestyö on vahvistunut ja henkilöstön työhyvinvointi on parantunut	39	Työntekijäkokemus on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna

Strategian painopiste: Yhdenvertaiset yksilöt

Toimenpidkokonaisuus	Toimenpide (Linjatyön toimenpide, projekti [A-D], kokeilu, hankinta)	Toteuttaja ja keskeiset kumppanuudet	Toimenpiteen edistymisen arviointikriteeri
1. Kaupungin viihtyisyys, turvallisuus ja aktiivinen elämäntapa	Talvikunnossapidon laadun parantaminen	Toteuttaja: Infraomaisuuden hallinta Kumppanit: Tampereen Infra Oy	Kunnossapitokysely
	Viheralueohjelman päivitys	Toteuttaja: Viheralueet ja hulevedet	Suunnitelman valmistelutilanne
	Kävelyn- ja kaupunkielämän ohjelman toteuttaminen	Toteuttaja: Liikennejärjestelmän suunnittelu, Kuntatekniikan suunnittelu Kumppanit: Keskustan kehitysohjelma	Ohjelman edistyminen, investiohjelman toteuttamien
	Pyöräilyagenttitoiminnan käynnistäminen	Toteuttaja: Liikennejärjestelmän suunnittelu, Infraomaisuuden hallinta Kumppanit: Tampereen Infra Oy	
	Puhtaanapidon kesäaikainen laadun parantaminen	Toteuttaja: Infraomaisuuden hallinta Kumppanit: Tampereen Infra Oy, kiinteistöt	Keskustan puhtaanapito-luokitus
	Tehdään pyöräilyn ja sähköpotkulautojen pysäköinnin yleissuunnitelma	Toteuttaja: Liikennejärjestelmän suunnittelu	Suunnitelman valmistelutilanne
	Liikenneturvallisuusohjelman laatiminen ja toteuttaminen	Toteuttaja: Liikennejärjestelmän suunnittelu, Kuntatekniikan suunnittelu, Rakennuttaminen	Toteutustilanne
	Asuntokoon ohjaaminen asemakaavoilla tarvittaessa	Toteuttaja: Asemakaavoitus, Yleiskaavoitus, Rakennusvalvonta	Kaavaohjaus Kitian kanssa sovituisissa kohteissa

2. Monipuoliset asumisen mahdollisuudet Tampe-reella		Kumppanit: Kiinteistöt, tilat ja asun-topolitiikka	
	Täydennysrakentamisen parempi yhteensovittaminen olemassa olevaan lähiympäristöön	Toteuttajat: Asemakaavoitus, Liikennejärjestelmän suunnittelu, Viheralueet ja hulevedet, Kuntatekniikan suunnittelu	Kehitetään sopivassa täydennysrakentamiskaavassa lähiympäristösuunnitelman konsepti.

Strategian painopiste: Tekevät yhteisöt

Toimenpidekokonaisuus	Toimenpide (Linjatyon toimenpide, projekti, kokeilu, hankinta)	Toteuttaja ja keskeiset kumppanuudet	Toimenpiteen edistymisen arviointikriteeri
3. Osallistuminen kaupungin kehittämiseen	Vuorovaikutuksen ja viestinnän suunnittelu osana hanketta (asukkaat, yritykset yms.)	Toteuttajat: Liikennejärjestelmän suunnittelu, Kuntatekniikan suunnittelu, Viheralueet ja hulevedet, Asemakaavoitus Kumppanit: Viestintäyksikkö	1 suunnitteluhankkeeseen ja 1 rakentamishankkeeseen pilotina tehty vuorovaikutus- ja viestintäsuunnitelma
	Vuorovaikutusprosessien vahvistaminen liikennesuunnittelussa	Liikennejärjestelmän suunnittelu	Tehtävän resursointi
	Palvelualueelle yhteiset ohjeet osallistumisen järjestämiseen	Toteuttajat: Asemakaavoitus, Liikennejärjestelmän suunnittelu	Ohjeita laadittu ja ne ovat kapa:laisten saatavissa
	Fiilis-kyselytyökalun käyttöönotto ja kehittämisen suunnittelu	Toteuttajat: Yleiskaavoitus, kaikki palveluryhmät	Kouluttaminen: järjestettyjen koulutusten määrä, Kapassa koulutettujen henkilöiden määrä Määrittely: työkalun jatkokehittämistarpeet määritelty

	Talkootoiminnan jatkaminen ja kehittäminen	Toteuttaja: Infraomaisuuden hallinta	Toteutetut talkoot (lkm, osallistujat, laajuus)
4. Odotukset ylittävä asiakaskokemus	Käynnistetään asiakaskokemuksen seuranta ja kehittäminen valituissa viranomaistoiminnoissa	Toteuttaja: Kestävä kaupunki -palveluryhmä	Seuranta käynnissä
	Mittaroinnin kehittäminen asiakaskokemuksen johtamisen tueksi	Toteuttaja: Nysse	Asiakaspalvelun ja valikoitujen sähköisten palvelujen mittarointi toteutettu.
5. Kaupunki alustana tapahtumille, elämyksille, innovaatioille ja liiketoiminnalle	Laajennetaan kaupungin IoT-alustan käyttöä uusiin käyttötarkoituksiin.	Toteuttaja: Infraomaisuuden hallinta Kumppanit: Tietohallinto	IoT-alustan uudet käyttökohteet
	Huomioidaan vesibussiliikenteen tarpeet satamien ja laiturien suunnittelussa ja toteutuksessa	Toteuttaja: Satamatoimisto Kumppanit: Vetovoimainen elämäyskaupunki - kehitysohjelma	Tehdyt suunnitelmat, toteutetut rakentamistoimenpiteet satamissa
	Tunnistetaan kaupungin satamien ja ranta-alueiden infran ja palvelujen kehittämistarpeet ja ohjelmoidaan uudistusten toteutus	Toteuttaja: Satamatoimisto Kumppanit: Vetovoimainen elämäyskaupunki - kehitysohjelma	Ohjelmointi valmis
	Nyssen tapahtumalippu-konseptin kehittäminen	Toteuttaja: Nysse Kumppanit: Tapahtumatoimisto	Toteutustilanne

Strategian painopiste: Hiilineutraaleja tekoja

Toimenpidekokonaisuus	Toimenpide (Linjatyön toimenpide, projekti, kokeilu, hankinta)	Toteuttaja ja keskeiset kumppanuudet	Toimenpiteen edistymisen arviointikriteeri
	Tehdään kaupungin ilmastonmuutoksen sopeutumisen	Toteuttaja: Ilmasto ja ympäristöpolitiikka	Haavoittuvuusanalyysi on laadittu.

6. Ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen kaupunkiympäristössä	haavoittuvuusanalyysi. (Hiilineutraali Tampere 2030 –tiekartan toimenpide 6.4.8)	Kumppanit: palvelualueet, Pirkanmaan hyvinvointialue	
	Hiilineutraaleja tekoja -kehitysohjelman kohdekaupunginosissa toteutetaan kuluttamisen ja liikkumisen muutokseen kannustavaa viestintää, tapahtumia ja yhteiskehittämistä. (Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartan toimenpide 2.9.4 ja 5.6.8)	Toteuttajat: Ilmasto- ja ympäristöpolitiikka, Kaupunkiympäristön suunnittelu Kumppanit: palvelualueet, osa konserniyhtiöistä	Toteutuneet tapahtumat ja viestintä. Yhteiskehittämisen toteutuminen.
	Kiertotalousohjelman toimeenpano kaupungin keskeisissä yksiköissä ja konserniyhtiöissä	Toteuttajat: Ilmasto- ja ympäristöpolitiikka Kumppanit: palvelualueet, konserniyhtiöt	
	Laaditaan ilmasto- ja ympäristöpolitiikan linjaukset	Toteuttajat: Ilmasto- ja ympäristöpolitiikka Kumppanit: Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka, osa konserniyhtiöistä	Linjaukset on laadittu.
	Tarkastellaan ekosysteemitilinpidon avulla viheralueiden ekosysteempipalveluita ja niiden taloudellista arvoa.	Toteuttajat: Ilmasto- ja ympäristöpolitiikka Kumppanit: Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka	Ekosysteemitilinpidon kehittämisshanke on käynnistetty.
	Päivitetään hulevesiohjelma.	Toteuttajat: Viheralueet ja hulevedet	Hulevesiohjelman päivitys on valmis.
	Yhdyskuntarakenteen ilmastovaihtokustusten arviointityökalun kehittäminen käyttökokemusten pohjalta.	Toteuttajat: Yleiskaavoitus, asema-kaavoitus	Vaikuttavuuden arviointi asemakaavaohjelman laadinnassa
Kantakaupungin vaiheyleiskaavan 2021–2025 ilmastonmuutoksen sopeutumisen ja viherympäristön teemat	Toteuttajat: Yleiskaavoitus, Ilmasto ja ympäristöpolitiikka	Sopeutumisen kaavaohjausta on sisällytetty yleiskaavaluonnokseen ja	

			täydennetty yleiskaavaehdotukseen.
7. Luonnon monimuotoisuus	Valitaan keskeisimmät luonnon monimuotoisuutta kuvaavat indikaattorit, selvitetään lähtötilanne ja käynnistetään seuranta ((LUMO-toimenpide 109)	Toteuttajat: Ympäristönsuojelu, Ilmasto ja ympäristöpolitiikka	Seurantaindikaattorit määriteltä ja seurantaa käynnistetty.
	Siniviherverkoston kartoittaminen ja sisällyttäminen yleiskaavaan. Yleis- ja asemakaavamääräyksiä kehittäminen ja selkeyttäminen. (LUMO-toimenpiteet 51-55)	Toteuttajat: Yleiskaavoitus, asemakaavoitus	Siniviherverkosto kartoitettu ja sisällytetty kantakaupungin yleiskaavaluonnokseen. Ohjaavia asema- ja yleiskaavamerkintöjä kehitetty.
	Edistetään luontopohjaisia hulevesiratkaisuja (LUMO-toimenpiteet 11,64)	Toteuttajat: Viheralueet ja hulevedet, Rakennuttaminen, Asemakaavoitus, Yleiskaavoitus	Uusien suunniteltujen ja toteutettujen kohteiden määrä.
	Käynnistetään yleisten alueiden kunnossapidon ja hoidon ohjeiden ja käytänteiden päivittäminen monimuotoisuutta tukeviksi (LUMO-toimenpiteet 5, 7,9, 10, 15–17, 20, 21)	Toteuttajat: Viheralueet ja hulevedet, Infraomaisuuden hallinta, Ympäristönsuojelu	Päivitystarpeet selvitetty. Ohjeiden päivittäminen käynnistetty.
	Pilotoidaan asukkaiden osallistumisen tapoja luonnon monimuotoisuuden edistämiseen lähiympäristössään, järjestetään ja mahdollistetaan vieraslajitalkoita (LUMO-toimenpiteet 101–105).	Toteuttajat: Ympäristönsuojelu, Viheralueet ja hulevedet, Infraomaisuuden hallinta	Toteutetut luonnonhoidon osallistamisen kohteet ja talkoot.
8. Kestävän kasvun edistäminen	Rakennesuunnitelman laadinnan ohjaaminen	Toteuttajat: Kaupunkiympäristön palvelualueen johtoryhmä (Kapa jory), Kaupunkiympäristön suunnittelu	Rakennesuunnitelman valmistuminen ja hyväksyntä

		Kumppanit: Kaupunkiseudun kunta-yhtymä, kaupunkiseudun kunnat	
	Maankäyttöpolitiikka osana yleiskaavaa	Toteuttajat: Kapa jory, Kaupunkiympäristön suunnittelu Kumppanit: Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka	Maankäyttöpolitiikka hyväksytty
	MAL-sopimuksen valmistelu	Toteuttajat: Kapa jory, Kaupunkiympäristön suunnittelu	MAL-sopimuksen tavoitteet hyväksytty
	Valmistellaan joukkoliikenteen kehityskuva osana Rakennesuunnitelman laadintaa	Toteuttajat: Nysse, Liikennejärjestelmän suunnittelu Kumppanit: Kaupunkiseutu, Pirkmaan hyvinvointialue	Valmistunut ja hyväksytty
	Etelän kasvusuunnan organisointi ja projektointi	Toteuttajat: Kaupunkiympäristön suunnittelu Kumppanit: Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualue	Käynnistetty yhteistyössä valtion ja seudun kanssa
	Ohjataan ja ohjelmoidaan elinkeinoalueiden kehittämistä valmistuvien elinkeinoalueiden visioiden pohjalta	Toteuttajat: Kaupunkiympäristön suunnittelu Kumppanit: Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualue	Visio ja toimenpideohjelma on hyväksytty
9. Kestävä ja sujuva liikuminen	Keskustan liikennejärjestelmäsuunnitelma	Toteuttajat: Liikennejärjestelmän suunnittelu, Nysse, keskustahanke, yleiskaavoitus, asemakaavoitus	Suunnitelman luonnos on valmis
	Etelän suunnan liityntäpysäköintivisio	Toteuttajat: Liikennejärjestelmän suunnittelu, Nysse Kumppanit: Pirkkala, ELY	Visio laadittu
	Liityntäpysäköinnin tunnistautumisen ja maksullisuuden periaatteet	Toteuttajat: Liikennejärjestelmän suunnittelu, Nysse	Periaatteet valmisteltu

	Joukkoliikenteen (bussit, ratikka ja lähijuna) toimenpiteet seuraavassa MAL-sopimuksessa	Toteuttajat: Nysse, Liikennejärjestelmän suunnittelu, yleiskaavoitus Kumppanit: Seututoimisto, Tampereen Raitiotie Oy	MAL-sopimuksen toimenpidetavoitteet kirjattu
	Runkobussilinjan 8 pilottisuunnitelma	Toteuttajat: Nysse, Liikennejärjestelmän suunnittelu	Suunnitelma valmis
	Linjasto 2024 toteutussuunnittelu ja ratikan liikennöintimalli 2025	Toteuttaja: Nysse	Suunnitelma valmis
	Kestävän liikkumisen edellytysten parantaminen Rongankadulla	Toteuttaja: Rakennuttaminen	Uudet järjestelyt käytössä
	Pirkkala-Linnainmaa raitiotien toteutussuunnitteluvalmius	Toteuttaja: Kaupunkiympäristön palvelualue Kumppanit: Tampereen Raitiotie Oy, Pirkkala	Hankesuunnitelma valmis ja valmius toteutussuunnittelun käynnistämiseen

Strategian painopiste: Tulevaisuuden edelläkävijyyttä

Toimenpidekokonaisuus	Toimenpide (Linjatyön toimenpide, projekti, kokeilu, hankinta)	Toteuttaja ja keskeiset kumppanuudet	Toimenpiteen edistymisen arviointikriteeri
10. Keskustan kehittäminen	Valmistellaan keskustan liikennejärjestelmäsuunnitelma (LJS)	Toteuttajat: Liikennejärjestelmän suunnittelu, Yleiskaavoitus, Asemakaavoitus, Viheralueet ja hulevedet, Nysse Kumppanit: Keskustan kehitysohjelma	Keskustan LJS:n luonnos valmis
	Toteutetaan kävelyn ja kaupunkielämän sekä pyöräilyn kehittämisohjelmien toimenpiteitä	Toteuttajat: Liikennejärjestelmän suunnittelu, Yleiskaavoitus, Asemakaavoitus, Viheralueet ja hulevedet, Rakennuttaminen ja Nysse	Vuodelle 2023 ohjelmoitujen keskustaa koskevien toimenpiteiden toteutus.

		Kumppanit: Keskustan kehitysohjelma	
	Laaditaan keskustan katujen saneerauksen kokonaisohjelma	Toteuttajat: Rakennuttaminen, Liikennejärjestelmän suunnittelu, Viheralueet ja hulevedet Kumppanit: Tampereen Vesi, Sähkölaitos, teleoperaattorit	Saneerauksen aikataulutuksen luonnos valmis
	Päivitetään pysäköintipolitiikka ja edistetään pysäköintilaitosten toteuttamista	Toteuttaja: Liikennejärjestelmän suunnittelu Kumppanit: Pysäköintioperaattorit	Pysäköintipolitiikan päivitys valmis
	Vaiheyleiskaavan laatiminen keskustan osalta	Toteuttajat: Yleiskaavoitus, Liikennejärjestelmän suunnittelu, viheralueet ja hulevedet, Kumppanit: Keskustan kehitysohjelma	Yleiskaavan luonnos valmis sisältäen liikenneverkon ja viherverkon kehittämisen
	Laaditaan LJS-työn rinnalla keskustan joukkoliikenneterminaaliselvitys sisältäen myös tilausajoliikenteen	Toteuttaja: Liikennejärjestelmän suunnittelu, Nysse Kumppanit: liikennöitsijät	Luonnos valmis
	Kaupunkipuulinjauksen toteuttaminen keskustassa	Toteuttaja: Viheralueet ja hulevedet	Kaupunkipuiden ja latvuspeittävyden seuranta kehitetty
	Viherkerrointyökalun päivitys ja käyttöönotto	Toteuttaja: Viheralueet ja hulevedet	Työkalu päivitetty, hulevesilaskentaosiota kehitetty
11. Uudistuva palvelualue	Otetaan käyttöön hankehallinnan järjestelmä ja toiminnanohjauksen MVP-toteutus.	Toteuttaja: Yleiskaavoitus, Asemakaavoitus, Kiinteistönmuodostus, Paikkatieto Kumppanit: Tietohallinto, palveluntuottajat	Vuoden 2024 rakennusohjelma on toteutettu uudella Hanna-järjestelmällä ja toiminnanohjaus on käytössä kiinteistönmuodostuksessa ja asemakaavoituksessa
	Valmistellaan toteutussuunnitelma rakentamis- ja RYTJ-lakien	Toteuttaja: Paikkatieto, Kaupunkiympäristön suunnittelu	Valmis suunnitelma

	edellyttämien muutosten toteuttamiseksi		
	Kehitetään vaikutustenarviointia hankkeita koskevan päätöksen teon tueksi	Toteuttaja: Kaupunkiympäristön suunnittelu	Pilottihankkeen toteutus
	Nyssen tiedolla johtamisen kehittäminen	Toteuttaja: Nysse	Toteutustilanne
	Toteutetaan Nyssen maksujärjestelmän siirtymistä tilipohjaisuuteen ja clearingin uudistamista	Toteuttaja: Nysse Kumppanit: Tietohallinto	Toteutustilanne
	Toteutetaan kaupungin talous- ja tuottavuusohjelmaa kaupunginhallituksen linjausten mukaisesti	Toteuttaja: Kaikki palveluryhmät ja yksiköt	Talous- ja tuottavuusohjelman toteutuminen
12. Henkilöstön osaaminen, työntekijäkokemus ja hyvinvointi	Toteutetaan palvelualueen henkilöstön työhyvinvoinnin kehittämisen suunnitelman mukaisia toimenpiteitä ja seurataan toimenpiteiden toteutumista	Toteuttaja: Palvelualueen esikunta, kaikki yksiköt	Väliaikatarkastelu johtoryhmissä Työntekijäkokemusmittauksen tulokset Kunta-10-tutkimuksen tulokset
	Toteutetaan palvelualueen henkilöstön osaamisen kehittämisen suunnitelman mukaisia toimenpiteitä ja seurataan toimenpiteiden toteutumista	Toteuttaja: Palvelualueen esikunta, kaikki yksiköt	Väliaikatarkastelu johtoryhmissä Työntekijäkokemusmittauksen tulokset Kunta-10-tutkimuksen tulokset

Lautakunnalle raportoidaan toimenpiteiden etenemisestä toimenpiteen edistymisen arviointikriteerin mukaisesti kolme kertaa vuodessa huhtikuun, elokuun ja vuoden lopun tilanteesta.

LAUTAKUNNAN TALOUS

Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2023–2026 taloussuunnitelman kokouksessaan 14.11.2022. Vuosisuunnitelmaesitys perustuu valtuuston hyväksymässä talousarviossa osoitettuihin lautakuntatasolla sitoviin määrärahoihin ja tuloarvioihin.

Epävarma ja nopeasti muuttuva taloustilanne haastaa talouden suunnittelua, ja näkymät tuleville vuosille ovat heikot. Sosiaali- ja terveydenhuolto- ja pelastuslaitosuudistus, Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset maailman talouteen, energian ja sähkön hintojen raju nousu sekä voimakkaasti kiihtynyt inflaatio lisäävät taloussuunnittelun epävarmuutta. Jo ensi vuonna sekä erityisesti vuosina 2024–2026 on talouden tasapainottamiseen kiinnitettävä erityistä huomiota.

Yhdyskuntalautakunnan vuosisuunnitelmaesityksessä on pystytty huomioimaan useita lisäyksiä palvelutarpeen kasvuun, vaikka kaikkia lisäysetsityksiä ei voitu huomioida. Resurssitarpeita on tarkasteltu myös talousarvion liikkumavaran sekä mahdollisten ulkoisten lisätulojen hankkimisen näkökulmista. Vuoden 2023 vuosisuunnitelma mahdollistaa 3,9 milj. euron eli noin 9 % nettomenojen kasvun kuluvan vuoden muutettuun talousarvioon verrattuna. Kaupunkiympäristön suunnittelussa on varauduttu kaupungin kasvun ja kehittämisen vaatimukseen niin kaavoitusohjelman toteuttamisen kuin yksityisten hankkeiden osalta mahdollistamalla oman suunnitteluresurssin lisäys. Lisäksi rakennusvalvonnassa sujuvoitetaan päätöksentekoprosessia sekä vahvistetaan kaupunkikuvallisen laadun arviointia mahdollistamalla yksikön resurssin lisääminen. Kaupunkiympäristön rakennuttamisessa ja ylläpidossa on varauduttu raitiotien infra- ja hallintovastikkeen kasvuun, kunnossapidon tason varmistamiseen sekä kunnossapidettävien alueiden määrän kasvuun sekä puhtaanapidon laadun parantamiseen koko kaupungin alueella. Lisäksi pysäköinninvalvonnassa parannetaan valvonnan kattavuutta uusilla ja muuttuneilla alueilla mahdollistamalla yksikön resurssin lisääminen. Kestävä kaupunki -palveluryhmässä vahvistetaan LUMO-ohjelman indikaattorien seuranta osana strategian painopisteen toimenpiteiden edistämistä sekä tehdään vuodelle 2023 kohdistuva lisäys Hiilineutraaleja tekoja -kehitysohjelman toimintamenoihin, jotta ohjelman vuodelta 2022 siirtyvät toimenpiteet saadaan toteutettua. Jätehuoltolautakunnan vuosisuunnitelma ja ympäristöterveydenhuollon vuosisuunnitelma sisältyvät yhdyskuntalautakunnan vuosisuunnitelman lukuihin.

Vuosisuunnitelmaesityksessä palveluryhmien toimintamenoihin on myös huomioitu lisäykset palkkatarkaisun kustannusvaikutusten kattamiseen, eläkemenoperusteisten maksujen muutoksiin sekä kiinteistötoimen perimiin vuokramuutoksiin.

Yhdyskuntalautakunnan toimintatulot ovat 31,229 milj. euroa, toimintamenot -76,802 milj. euroa ja toimintakate -45,573 milj. euroa. Talousarvion ja vuosisuunnitelman toimintakatteen välillä ei ole eroa.

Lautakuntaan nähden sitovaa on projektijärjestelmän projekti M1114_21000, joka varataan kaupungin omien maiden asemakaavoitukseen eikä rahaa saa käyttää muuhun käyttötarkoitukseen. Projektin sopimushinta on 0,75 milj. euroa, ja sen toteutumista seurataan projektijärjestelmän kautta.

Toimintatuloista merkittävimmät ovat pysäköintimaksut, pysäköintivirhemaksut ja rakennusvalvonnan maksut sekä hulevesimaksut. Toimintamenoista merkittävimmän muodostavat palvelujen ostot ja henkilöstömenot. Lautakunnan palveluihin kohdistuvat kehitysohjelmien sekä kaupungin projektitoiminnan tulot ja menot on huomioitu.

Vuosisuunnitelmassa merkittävimmät uudet investoinnit kohdistuvat kaupunkiympäristön rakennuttamisen palveluryhmään. Investoinneista merkittävimpiä ovat muun muassa raitiotien rinnakkaishankkeiden osan 2 rakennustöiden jatkuminen. Muita merkittävimpiä kohteita ovat muun muassa Hervannan pohjoisakselin kaava-alueen investoinnit sekä Ojala-Lamminrahkan alueen kunnallistekniikan rakentamisen jatkuminen. Lautakunnan palveluihin kohdistuvat Viiden tähden keskusta ja Hiedanranta -kehitysohjelmien investoinnit sisältyvät esitykseen. Tarkemmat kuvaukset on esitetty kaupunkiympäristön rakennuttaminen ja ylläpito palveluryhmän vuosisuunnitelmassa.

Tuottavuus

Tuottavuuden tavoitteet ja kehityksen seuranta jatketaan vuonna 2023 lautakuntien alaisessa toiminnassa. Tuottavuuden parantamiseksi palvelualueella on ollut käynnissä tuottavuus- ja tulokselisuuspilotti, jossa kehitetään tuottavuuden mittaamista, johtamista ja seurantaa. Koronapandemian aikana toteutettuja uusia toimintatapoja hyödynnetään digitalisaation edistämiseksi. Vuodesta 2024 eteenpäin tuottavuudelle ja palvelujen yksikkökustannusten kasvulle asetetaan tavoitteet kehysvaiheessa.

Tuottavuusmittarit, yhdyskuntalautakunta	TP 2019	TP 2020	TP 2021	Enn 2022	VS 2023
Päämittarit					
Nettokustannukset, euroa/asukas	-113	-109	-134	-175	-182
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-413	-401	-428	-480	-515
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-73	-73	-75	-76	-86
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-136	-132	-135	-141	-139
Täydentävät mittarit					
Asiakaskokemus, NPS				-	-
Selittävät mittarit					
Työntekijäkokemus, taso	-	-	60,1	62,0	60,0
Sairauspoissaolot, %	3,61	2,64	2,18	3,11	3,30
Tilatehokkuus, htm2/henkilötyövuosi	14,4	14,8	13,9	13,53	13,44

Suunniteltu palvelutuotanto on esitetty vuosisuunnitelmassa vuoden 2020 aikana tehdyn tuotteistuksen (Kuntatieto -palveluluokkakohtaiset kustannukset –projekti) tuoteryhmien mukaisesti kunkin palveluryhmän osiossa.

Yhdyskuntalautakunta

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2021	VS 2022	Enn. 2022	VS 2023
Toimintatulot				
Myyntitulot	10 615	11 385	12 029	10 953
Maksutulot	14 589	12 844	11 140	14 317
Tuet ja avustukset	1 721	1 426	1 221	653
Vuokratulot	1 121	648	648	1 063
Muut toimintatulot	4 550	4 025	4 047	4 242
Toimintatulot yhteensä	32 596	30 329	29 084	31 229
Valmistus omaan käyttöön	3 349	1 610	2 480	1 499
Toimintamenot				
Henkilöstömenot	-18 431	-18 990	-18 759	-21 597
Palvelujen ostot	-36 424	-35 756	-37 376	-36 208
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 224	-1 983	-1 983	-1 944
Avustukset	-511	-244	-244	-248
Vuokramenot	-10 772	-16 622	-16 299	-18 309
Muut toimintamenot	-390	-43	-43	4
Toimintamenot yhteensä	-65 403	-72 029	-72 224	-76 802
Toimintakate	-32 807	-41 700	-43 140	-45 573
Rahoitustulot ja -menot	16	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-39 171	-40 360	-46 328	-52 000
Tilikauden tulos	-71 962	-82 060	-89 468	-97 573
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	701	700	700	700
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-71 261	-81 360	-88 768	-96 873

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2021	VS 2022	Enn. 2022	VS 2023
Investointimenot	-69 656	-72 370	-67 630	-55 400
Rahoitusosuudet	3 049	0	4 028	3 450
Nettoinvestoinnit	-66 607	-72 370	-63 602	-51 950

Sitovat erät, käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate
Yhdyskuntalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	31 229	-75 572	-44 343
Viiden tähden keskusta	0	-330	-330
Hiedanranta	0	-400	-400
Hiilineutraaleja tekoja	0	-500	-500

Sitovat erät, investoinnit (1 000 euroa)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoinnit
Yhdyskuntalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-49 960	3 450	-46 510
Viiden tähden keskusta	-4 640	0	-4 640
Hiedanranta	-800	0	-800

PALVELURYHMIEN TOIMINTA JA TALOUS

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN SUUNNITTELU

Toiminnan kuvaus

Palveluryhmään kuuluvat yleiskaavoitus, asemakaavoitus, liikennejärjestelmän suunnittelu, viheralueet ja hulevedet, rakennusvalvonta ja kiinteistönmuodostus. Kaupunkisuunnittelussa luodaan fyysisen ympäristön osalta edellytykset palveluiden, asumisen ja elinkeinoelämän rakentamiselle sekä näitä palvelevan yhdyskuntatekniikan, liikennejärjestelmän ja viheralueiden toteuttamiselle tasapainoisen ja kestävä yhdyskuntarakenteen tavoitteiden mukaisesti.

Suunniteltu palvelutuotanto ja talous

Palveluryhmän vuosisuunnitelmassa huomioitujen tulojen muutokset kohdistuvat pääasiassa rakennusvalvonnan, asemakaavoituksen ja hulevesisuunnittelun tulojen lisäykseen.

Vuosisuunnitelmassa resurssitarpeita on tarkasteltu talousarvion liikkumavaran sekä myös mahdollisten ulkoisten lisätulojen hankkimisen näkökulmista. Kaupungin kasvun ja kehittämisen vaatimukseen on varauduttu niin kaavoitusohjelman toteuttamisen kuin yksityisten hankkeidenkin osalta mahdollistamalla oman suunnitteluresurssin lisäys. Liikennejärjestelmän suunnittelussa on varauduttu vuorovaikutussuunnittelijan resurssointiin. Rakennusvalvonnassa sujuvoitetaan päätöksentekoprosessia sekä vahvistetaan kaupunkikuvallisen laadun arviointia mahdollistamalla yksikön resurssin lisääminen. Kiinteistönmuodostuksessa on varauduttu yksikön resurssin lisäämiseen. Projektien vuosisuunnitelmat on huomioitu projektitoimiston ilmoituksen mukaisesti. Kehitysohjelmien (Viiden tähden keskusta ja Hiedanranta) vuosisuunnitelmat on huomioitu kehitysohjelmien ilmoituksen mukaisesti.

Vuosisuunnitelmaesityksessä toimintamenoihin on myös huomioitu lisäykset palkkatkaisun kustannusvaikutusten kattamiseen, eläkemenooperusteisten maksujen muutoksiin sekä kiinteistötoimen perimiin vuokramuutoksiin (lisäys 0,3 milj. euroa). Lisäksi toimintamenoihin on tehty teknisenä talousarviopohjan korjauksena lisäys raitiotien hallintovastikkeen maksamiseen (0,9 milj. euroa) osana hallintovastikkeen tarkempaa kohdistamista koko palvelualueella.

Palveluryhmän nettoinvestoinnit kohdistuvat pääosin liikennejärjestelmä-, viheralue- ja hulevesisuunnitteluun liittyviin investointeihin.

Suunniteltu palvelutuotanto on esitetty vuoden 2020 aikana tehdyn tuotteistuksen (Kuntatieto - palveluluokakohtaiset kustannukset –projekti) tuoteryhmien mukaisesti. Tietoina esitetään tuoteryhmän nimi ja tuoteryhmään kohdistetut vuosisuunnitelman mukaiset käyttökustannukset (toimintamenot + suunnitelman mukaiset poistot + hallinnon vyörytysosuudet).

Kaupunkiympäristön suunnittelu *)	Käyttö- talous VS 2022	Käyttö- talous VS 2023
Asemakaavoitus	-5 078	-5 316
Akan asiantuntijatyö	-215	-255
Akan suunnitelmat ja selvitykset	-747	-745
Asemakaavasuunnittelu	-3 799	-3 955
Kaavaharkinta	-134	-159
Kadut ja yleiset alueet	-37	
Poikkeamislupa	-146	-202
Kaupunkiympäristön suunnittelu	-3 466	-4 062
Kiinteistön muodostus	-657	-747
Maankäytön asiantuntijapalvelu (kimu)	-68	-77
Rakennusvalvonnan arkisto	-411	-486
Rakennusvalvonta	-2 330	-2 752
Liikennejärjestelmän suunnittelu	-3 714	-4 265
Kadut ja yleiset alueet	-546	-491
Liikennejärjestelmän suunnittelu	-2 805	-3 447
Maankäytön asiantuntijapalvelu	-364	-327
Viheralueet ja hulevedet	-3 030	-3 811
Hulevesijärjestelmän hallinta	-2 360	-3 088
Maankäytön asiantuntijapalvelu	-216	-267
Puistot ja viheralueet	-454	-456
Yleiskaavoitus	-1 544	-1 664
Akan suunnitelmat ja selvitykset	-13	-16
Hulevesijärjestelmän hallinta	-13	-16
Kiinteistön muodostus	-13	-16
Liikennejärjestelmän suunnittelu	-13	-16
Lomarakentamisen ohjaus	-58	-63
Puistot ja viheralueet	-13	-16
Rakennusvalvonta	-13	-16
Suunnittelutarveratkaisu	-115	-126
Yleiskaava	-1 291	-1 382
Yhteensä	-16 833	-19 118

*) Sisältää toimintamenot + puistot + Hallinto- ja talouspalvelujen vyörytysosuudet

Kaupunkiympäristön suunnittelu

Käyttötalous (1 000 euroa)	VS 2022	VS 2023
Toimintatulot	12 380	13 236
Toimintamenot	-16 259	-17 123
Toimintakate	-3 879	-3 887
Vyörytykset *)	-1 607	-1 746
Tilikauden tulos	-5 486	-5 633

*) Sisältyy vyörytysosuudet (Paikkatieto sekä Hallinto- ja talouspalvelut)

VS 2022 -tiedot esitetään tilanteesta 31.10.2022

Toimintakatteen ja nettoinvestointien erittely

Käyttötalous (1 000 euroa)	VS 2022	VS 2023
Kaupunkiympäristön suunnittelu, toimintakate (pl erikseen sitovat erät)	-4 756	-4 903
Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma, toimir	-330	-330
Hiedanranta -kehitysohjelma, toimintakate	-400	-400
Yhteensä	-5 486	-5 633
Investoinnit (1 000 euroa)	VS 2022	VS 2023
Investointimenot (pl erikseen sitovat erät)	-1 880	-2 100

Riskiprofiili

Riskiluokka	Riski	Riskitaso	Keskeiset riskienhallintatoimenpiteet	Riskin omistaja
Operatiivinen	Henkilöstön jaksaminen ja osaavan henkilöstön rekrytointin haasteet	15	Vastuunjaon kehittäminen. Rekrytointien kehittäminen ja työnantajakuvan kehittäminen.	Palveluryhmän johtaja
Taloudellinen	Hankkeiden priorisoinnissa epäonnistutaan. Ei pystytä vastaamaan laadullisesti kaupungin kasvuun.	15	Priorisoinnin kehittäminen tietoon perustuen. Yhteinen aikataulus.	Palveluryhmän johtaja
Operatiivinen	Hiilineutraali Tampere tiekartan liikennettä koskevien tavoitteiden saavuttaminen	15	Liikennepolitiikan kärkien kirkastaminen ja sitoutumisen parantaminen	Suunnittelupäällikkö (Lisu)
Operatiivinen	Vanhoissa toimintatavoissa pitäytyminen, uusia mahdollisuuksia ei hyödynnetä	12	Kehittämisaamien lisääminen ja ajan varaaminen kehittämiseen. Ulkopuolisen osaamisen hyödyntäminen.	Palveluryhmän johtaja
Ulkoiset riskit	MRL:n uudistukseen vaikutukset	12	Riski on hallinnassa. Osallistuttu lakien valmsiteluun ja tehty edunvalvontaa.	Palveluryhmän johtaja

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Palkalliset henkilötyövuodet (htv)	TP2021	VS 2022	VS 2023
Kaupunkiympäristön suunnittelu			
Yhteensä (htv)	121,2	131,3	140,9

Kaupungin kasvun ja kehittämisen vaatimukseen vastataan uusilla henkilöstöresursseilla. Asemakaavoitukseen rekrytoidaan kolme uutta projektiarkkitehtia ja liikennejärjestelmän suunnitteluun uusi vuorovaikutussuunnittelija. Rakennusvalvonnassa sujuvoitetaan päätöksentekoprosessia sekä vahvistetaan kaupunkikuvallisen laadun arviointia mahdollistamalla yksikön resurssin lisääminen.

Keskeisimmät strategiset osaamistarpeet liittyvät prosessien ja toimintatapojen kehittämiseen, digitalisaatioon, työn organisoinnin ja itsensä johtamisen tapojen kehittämiseen, neuvottelu- ja ryhmätyötaitojen kehittämiseen sekä sidosryhmäyhteistyöhön. Keskeisiä strategisia osaamistarpeita liittyy myös ilmastonmuutoksen hallintaan laajasti, tietomallipohjaisen suunnittelun ja kaavoituksen kokonaisuuteen, liikennetiedottamisen ja liikenteen hallinnan kehittämiseen sekä olemassa olevan tiedon parempaan hyödyntämiseen. Ammatillisen osaamisen kehittämisen keskeisimmät osaamistarpeet liittyvät lainsäädännön muutoksiin ja tietojärjestelmä uudistuksiin varautumiseen. Ilmastonmuutos ja sen vaatima kestävä yhdyskuntarakenne vaikuttavat kaikkeen suunnitteluun.

Keskeisiä osaamisen kehittämisen keinoja ovat perehdytys, vertaistuki, työnohjaus, osallistuminen eri työryhmiin sekä erilaiset koulutukset. Henkilöstön työhyvinvoinnin näkökulmasta keskeisin kehittämistarve on henkilöstöä kuormittavan suuren työmäärän vähentäminen. Hybridityöskentelyn toiminnan tapojen kehittämistä jatketaan.

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN RAKENNUTTAMINEN JA YLLÄPITO

Toiminnan kuvaus

Palveluryhmään kuuluvat kuntatekniikan suunnittelu-, rakennuttaminen -, infraomaisuuden hallinta - ja katutilavalvontayksiköt. Tehtäviä ovat mm. katujen ja yleisten alueiden toteutussuunnittelu ja rakennuttaminen, kunnossapidon järjestäminen ja satamapalvelut sekä katutilavalvonta, pysäköinnin valvonta, eräät ajoneuvoihin liittyvät viranomaistehtävät ja matkalipuntarkastus.

Kadut, aukiot, viheralueet ja satamat rakennetaan vuosisuunnitelman investointiohjelman mukaisesti. Investointiohjelma perustuu kaupungin keskeisiin suunnitelmiin kuten, asemakaava- ja viheralueohjelmiin sekä peruskorjaustarpeisiin. Palveluryhmän rakennuttaminen palvelee myös muiden

palvelualueiden infrarakentamisen johtamista. Katutilavälvönän tehtävät ovat pääasiassa lakeihin perustuvia valvonta- ja ohjaustehtäviä.

Suunniteltu palvelutuotanto ja talous

Kuntatekniikan suunnittelussa merkittävimmät suunnittelukohteet ovat keskustan kuntatekniikan saneerauksen yleissuunnitelma, uusien alueiden suunnittelu ja mahdollinen raitiotien jatkolinjojen toteutussuunnittelu. Rakennuttaminen keskittyy raitiotien osan 2 toteuttamiseen ja uusien alueiden rakennuttamiseen. Rakennusurakoiden hankinnassa käytetään laajasti erilaisia hankinta- ja toteutusmuotoja. Raitiotien rinnakkaishankkeet hankitaan allianssimuodolla. Muutoin urakat kilpailutetaan joko avoimena urakkakilpailuna tai pienemmissä kohteissa minikilpailutuksina puitesopimuskumppaneilta. Tampereen kaupungin in-house-yhtiöltä hankitaan yli 10 milj. Euron arvosta rakentamispalveluita.

Katujen ja yleisten alueiden kunnossapitoa teetetään kokonaispalvelumallilla. Palveluntuottajana on in-house yhtiö Tampereen Infra Oy. Sopimuksen arvo on noin 18 milj. euroa. Uudella sopimuksella tavoitellaan kunnossapidon parempaa laatua. Talvikunnossapidon laatua arvioidaan talvikauden aikana esimerkiksi pyöräilyagenttitoiminnalla. Ulkovalaistuksen kunnossapito ja liikennetelematiikan kunnossapito hankitaan kilpailutetulla sopimuskumppanilla. Näiden sopimusten arvo on yhteensä noin 2 milj. euroa. Infraomaisuuden hallinta järjestää kaupungin toimipisteiden välisen fyysisen tietoverkon palvelut. Toimintaa kehitetään asiakashallintajärjestelmän luomisella ja uudella omaisuudenhallintajärjestelmällä. Satamatoiminnassa osallistutaan vesibussiliikenteen kehittämiseen osana järvimatkailua.

Katutilavälvönassa yhtenä tärkeänä tehtävänä on lukuisten kadulla tehtävien töiden sujuvoittaminen lupien valvontaa tehostamalla. Pysäköinnin valvonnassa otetaan käyttöön haalarikamerat. Matkalippujen tarkastuksessa toimivarmuuden turvaamiseen raitiotieliikenteen lisääntyessä esimerkiksi Santalahteen.

Palveluryhmän vuosisuunnitelmassa huomioitujen tulojen muutokset kohdistuvat katutilavälvönän yksikön tulojen lisäykseen.

Vuosisuunnitelmassa on varauduttu raitiotien infra- ja hallintovastikkeen kasvuun (lisäys 1,68 milj. euroa), kunnossapidon tason varmistamiseen (lisäys 1,0 milj. euroa talousarviopohjista) sekä kunnossapidettävien alueiden määrän kasvuun (lisäys 0,5 milj. euroa) sekä puhtaanapidon laadun parantamiseen koko kaupungin alueella (lisäys 0,5 milj. euroa). Lisäksi katutilavälvönän yksikössä parannetaan valvonnan kattavuutta mahdollistamalla yksikön resurssin lisääminen. Kehitysohjelmien (Viiden tähden keskusta ja Hiedanranta) vuosisuunnitelmat on huomioitu kehitysohjelmien ilmoituksen mukaisesti.

Vuosisuunnitelmaesityksessä toimintamenoihin on myös huomioitu lisäykset palkkaratkaisun kustannusvaikutusten kattamiseen, eläkemenoperusteisten maksujen muutoksiin sekä kiinteistötoimen perimiin vuokramuutoksiin (lisäys 0,1 milj. euroa). Lisäksi toimintamenoihin on tehty teknisenä talousarviopohjan korjauksena vähennys raitiotien hallintovastikkeen maksamiseen (0,5 milj. euroa) osana hallintovastikkeen tarkempaa kohdistamista koko palvelualueella sekä vähennys konsernihallinnon sisäisten erien pienentymisen vuoksi (0,3 milj. euroa).

Yhdyskuntalautakunnan katujen ja yleisten alueiden kaupunginvaltuuston nähden sitova nettointeivestointien suuruus on 46,510 milj. euroa. Tämä sisältää myös kaupunkisuunnittelun palveluryhmän investoinnit 2,1 milj. euroa. Investointien bruttokustannus on arvioitu olevan 50,645 milj. euroa. Investointien valtion rahoitusosuus (kävely- ja pyöräilyhankkeet sekä ARA-rahoitus) suuruus on arvioitu olevan 4,135 milj. euroa. Vuosisuunnitelmassa merkittävimmät uudet investoinnit kohdistuvat kaupunkiympäristön rakennuttamisen palveluryhmään. Investoinneista merkittävimpiä ovat muun muassa raitiotien rinnakkaishankkeiden osan 2 rakennustöiden jatkuminen (7,73 milj. euroa). Muita merkittävimpiä kohteita ovat muun muassa Hervannan pohjoisakselin kaava-alueen investoinnit (3,74 milj. euroa) sekä Ojala-Lamminrahkan alueen kunnallistekniikan rakentamisen jatkuminen (2,29 milj. euroa). Uusina kohteina ovat esimerkiksi Tohlopinrannan alueen rakentamisen käynnistäminen (1,3 milj. euroa) ja Rongakadun saneeraaminen ja Lapintienkiertoliittymän rakentaminen (3,0 milj. euroa). Tammelan stadionin rakentamisen edettyä käynnistetään stadioniin liittyvien katujen rakentaminen (1,5 milj. euroa). Lautakunnan palveluihin kohdistuvat lisäksi Viiden tähden keskusta ja Hiedanranta -kehitysohjelmien investoinnit (5,44 milj. euroa) sisältyvät esitykseen.

Suunniteltu palvelutuotanto on esitetty vuoden 2020 aikana tehdyn tuotteistuksen (Kuntatieto - palveluluokkakohtaiset kustannukset –projekti) tuoteryhmien mukaisesti. Tietoina esitetään tuoteryhmän nimi ja tuoteryhmään kohdistetut vuosisuunnitelman mukaiset käyttökustannukset (toimintamenot + suunnitelman mukaiset poistot + hallinnon vyörytysosuudet).

Kaupunkiympäristön rakennuttaminen ja ylläpito *)	Käyttötalous VS 2022	Käyttötalous VS 2023
Katutilavalvonta	-2 149	-2 392
Katutilavalvonta	-838	-997
Matkalippujen tarkastus	-356	-388
Pysäköinnin valvonta	-954	-1 007
Kuntatekniikan suunnittelu	-1 692	-2 273
Kuntatekniikan suunnittelu	-1 421	-1 909
Maankäytön asiantuntijapalvelu	-271	-364
Rakennuttaminen	-78 952	-92 397
Hulevesijärjestelmän hallinta	-163	-167
Kadut ja yleiset alueet	-67 371	-79 058
Liikunta- ja ulkoilupaikat, kunnossapito	-1 571	-1 795
Liikunta- ja ulkoilupaikat, rakentaminen	-30	-29
Puistot ja viheralueet	-9 817	-11 348
Yhteensä	-82 792	-97 061

*) Sisältää toimintamenot + poistot + Hallinto- ja talouspalvelujen vyörytysosuudet

Kaupunkiympäristön rakennuttaminen ja ylläpito

Käyttötalous (1 000 euroa)	VS 2022	VS 2023
Toimintatulot	13 306	13 473
Toimintamenot	-42 838	-46 299
Toimintakate	-29 532	-32 826
Vyörytykset *)	-685	-742
Tilikauden tulos	-30 216	-33 568

*) Sisältyy vyörytysosuudet (Paikkatieto sekä Hallinto- ja talouspalvelut)

VS 2022 -tiedot esitetään tilanteesta 31.10.2022

Toimintakatteen ja nettoinvestointien erittely

Käyttötalous (1 000 euroa)	VS 2022	VS 2023
Kaupunkiympäristön rakennuttaminen ja ylläpito, toimintakate (pl. erikseen sitovat erät)	-30 216	-33 568

Investoinnit (1 000 euroa)	VS 2022	VS 2023
Kaupunkiympäristön rakennuttaminen ja ylläpito, nettoinvestoinnit (pl. erikseen sitovat erät)	-58 150	-44 410
Viiden tähden keskusta, nettoinvestoinnit	-100	-4 640
Hiedanranta, nettoinvestoinnit	-12 000	-800

Riskiprofiili

Riskiluokka	Riski	Riski- taso	Keskeiset riskien- hallintatoimenpi- teet	Riskin omistaja
Operatiivinen	Työhyvinvoinnin heikkeneminen	20	Työhyvinvointi- suunnitelma	Yksiköiden päälli- köt
Taloudellinen	Kustannusten nousu, panoskustannus- ten voimakas nousu	25	Hankkeiden tarkka ohjelmointi	Palveluryhmän johtaja
Taloudellinen	Kustannusten nousu, tarjoushalukkuu- den väheneminen sopimusten kustan- nusriskien takia	16	Tarjoushinnan in- dekisidonnaisuus	Yksiköiden päälli- köt
Vahinko	Väkivalta- ja uhkaavat tilanteet	20	Työhyvinvointi- suunnitelma.	Yksiköiden päälli- köt
Strateginen	Rakennushankkeiden yhteensovit- tamisessa konsernitasolla epäonnis- tutaan	12	Yhteensovitusko- kousket ja hank- keiden ohjel- mointi	Palveluryhmän johtaja

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Palkalliset henkilötyövuodet (htv)	TP2021	VS 2022	VS 2023
Kaupunkiympäristön rakennutta- minen ja ylläpito			
Yhteensä (htv)	58,6	68,3	73,5

Kaupungin aluerakentaminen jatkuu vilkkaana huolimatta asuntorakentamisen vaihtelevista suhdanteista. Kuntatekniikan suunnittelussa oman suunnittelutyön merkitys on edelleen melko tärkeä, vaikka valtaosa suunnittelusta teetetäänkin alan suunnittelutoimistoilla. Teettämisessä vaaditaan työn ohjaamisessa laajaa osaamista. Projektihallinta ja uudet suunnitteluprosessit ovat tärkeimpiä kehittämistoimia osaamisessa. Rakennuttamisen määrä jatkuu erittäin suurena, vaikka vuosittaista vaihtelua onkin melko paljon. Varsinkin uusien alueiden rakentamisen määrä on suuri. Lisäksi 2023–2024 on valmistelussa merkittäviä keskustan liikennehankkeita, kuten Rongankatu, Viinikankatu, Erkkilänkadun silta ja Tammelan puistokatu. Mahdollisiin raitiotien jatkolinjojen toteuttamiseen on tärkeää varautua myös tehtävien organisoinnissa. Sekä suunnittelun että rakennuttamisen rekrytointia vaivaa jatkuvasti kokeneiden asiantuntijoiden pula.

Osaamistarpeet liittyvät prosessien ja digitaalisten valmiuksien kehittämiseen. Työtavat muuttuvat tapahtuvaksi erikoiskäyttöön tarkoitetuilla sovelluksilla verkkoympäristössä. Käyttöön otettavia sovelluksia ovat mm. Efecte-sopimustenhallinta, Buildie-rakennusaikaisten asiakirjojen hallinta sekä kehitteillä oleva hankkeiden ohjelmoinnin Hanna-sovellus. Ammatillisen osaamisen kehittämisen keskeisimmät osaamistarpeet liittyvät lainsäädännön muutoksiin, uusien tietojärjestelmien käyttöönoton edellyttämään järjestelmäosaamisen kehittämiseen, Luonnon monimuotoisuus -ohjelman jalkauttamiseen sekä kiertotalouden ja kestävien hankintojen osaamisen lisäämiseen. Keskeisiä osaamisen kehittämisen keinoja ovat perehtyminen, oppiminen toisilta ja toisten kanssa sekä erilaiset koulutukset. Henkilöstön työhyvinvoinnin näkökulmasta keskeiset kehittämistarpeet liittyvät yksiköiden välisten yhteistyömuotojen ja vastuiden selkeyttämiseen, työssä jaksamista tukevien toimintatapojen kehittämiseen edelleen sekä epäasialliseen palautteeseen ja vaikeisiin asiakas-kohtaamisiin, jotka kuormittavat työntekijöitä ja vaikeuttavat työstä palautumista. Lisäksi hybridi-työskentelyn toiminnan tapojen kehittämistä jatketaan. Turvallisuusnäkökulmasta vaikeiden tilanteiden hallinta kentällä tapahtuvassa valvontatyössä on kriittinen.

Palveluverkko

Palveluryhmän vastuulla palveluverkon muutokset koskevat erityisesti uusien alueiden liikenneväylien, yleisten alueiden ja kunnallistekniikan toteuttamista ja näiden kunnossapidon järjestämistä.

KESTÄVÄ KAUPUNKI

Toiminnan kuvaus

Palveluryhmään kuuluvat ilmasto- ja ympäristöpolitiikan, jätehuollon, ympäristönsuojelun ja ympäristöterveyden yksiköt. Palveluryhmän tehtävänä on turvata kestävä, monimuotoinen ja terveellisen elinympäristö kuntalaisille. Palveluryhmä hoitaa ympäristönsuojelun, jätehuollon ja ympäristöterveyden viranomaistehtäviä. Vuonna 2023 valmistellaan kaupungin ympäristö- ja ilmastopoliitiikan linjaukset. Ohjelmapohjainen kehittäminen korostuu luonnon monimuotoisuusohjelman ja Hiilineutraalit teot -ohjelman eri toimenpiteiden myötä. Ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyvä kaupungin haavoittuvuusanalyysi toteutetaan alkavana vuonna. Samoin kaupungin kiertotalousohjelman toteutus alkaa keskeisissä yksiköissä ja konserniyhtiöissä. Ympäristöön liittyviä viranomaistehtäviä leimaa tehtävien lisääntyminen toisaalta kasvavan kaupungin ja toisaalta lisääntyvän ja alati tarkentuvan regulaation vuoksi. Asiakaskokemuksen seuranta ja toiminnan kehittäminen sen pohjalta on sen yksi v. 2023 painopiste. Palveluryhmän yksiköillä on valtuustokauden mitaiset kehittämissuunnitelmat.

Suunniteltu palvelutuotanto ja talous

Palveluryhmän vuosisuunnitelmassa huomioidut tulojen muutokset kohdistuvat pääosin ympäristöterveydenhuollon ja jätehuollon tulojen lisäyksiin sekä projektitoiminnan tukien ja avustusten vähennyksiin projektitoimiston ilmoituksen mukaisesti.

Vuosisuunnitelmassa vahvistetaan LUMO-ohjelman indikaattorien seuranta osana strategian painopisteen toimenpiteiden edistämistä (lisäys 0,1 milj. euroa) sekä tehdään vuodelle 2023 kohdistuva lisäys (0,12 milj. euroa) Hiilineutraaleja tekoja -kehitysohjelman toimintamenoihin, jotta ohjelman vuodelta 2022 siirtyvät toimenpiteet saadaan toteutettua. Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan yksikössä mahdollistetaan yksikön resurssin vahvistaminen. Projektien vuosisuunnitelmat on huomioitu projektitoimiston ilmoituksen mukaisesti. Jätehuoltolautakunnan vuosisuunnitelma ja ympäristöterveydenhuollon vuosisuunnitelma sisältyvät palvelukokonaisuuden vuosisuunnitelman lukuihin.

Vuosisuunnitelmaesityksessä toimintamenoihin on myös huomioitu lisäykset palkkaratkaisun kustannusvaikutusten kattamiseen, eläkemenoperusteisten maksujen muutoksiin sekä kiinteistötoimen perimiin vuokramuutoksiin (lisäys 0,2 milj. euroa).

Suunniteltu palvelutuotanto on esitetty vuoden 2020 aikana tehdyn tuotteistuksen (Kuntatieto - palveluluokkakohtaiset kustannukset –projekti) tuoteryhmien mukaisesti. Tietoina esitetään tuoteryhmän nimi ja tuoteryhmään kohdistetut vuosisuunnitelman mukaiset käyttökustannukset (toimintamenot + suunnitelman mukaiset poistot + hallinnon vyörytysosuudet).

Kestävä kaupunki *)	Käyttö- talous VS 2022	Käyttö- talous VS 2023
Kestävä kaupunki	-2 187	-2 406
Jätehuoltoviranomainen	-479	-544
Ympäristönsuojelun kehittäminen ja edistäminen	-1 042	-1 136
Ympäristönsuojelun luvat ja valvonta	-666	-726
Kestävä kehitys	-2 384	-2 233
Kestävän kehityksen edistäminen	-2 384	-2 233
Ympäristöterveydenhuolto	-4 560	-4 786
Asumisterveysvalvonta	-363	-399
Elintarvikelain mukainen neuvonta	-275	-294
Elintarvikelain mukaisten ilmoitusten ja hakemusten l	-59	-63
Elintarvikevalvonta	-899	-954
Eläinsuojeluvalvonta	-385	-369
Eläintautivalvonta	-44	-42
Eläinten sairaudenhoito	-814	-815
Eläinten terveydenhoito	-205	-205
Talous- ja uimavesien valvonta	-246	-270
Terveydensuojelun edistäminen ja valvonta	-495	-543
Tupakkalain valvonta	-775	-833
Yhteensä	-9 130	-9 425

*) Sisältää toimintamenot + poistot + Hallinto- ja talouspalvelujen vyörytysosuudet

Kestävä kaupunki

Käyttötalous (1 000 euroa)	VS 2022	VS 2023
Toimintatulot	4 169	4 048
Toimintamenot	-8 886	-9 038
Toimintakate	-4 716	-4 990
Vyörytykset *)	-946	-1 011
Tilikauden tulos	-5 662	-6 001

*) Sisältyy vyörytysosuudet (Paikkatieto sekä Hallinto- ja talouspalvelut)

VS 2022 -tiedot esitetään tilanteesta 31.10.2022

Toimintakateen ja nettoinvestointien erittely

Käyttötalous (1 000 euroa)	VS 2022	VS 2023
Kestävä kaupunki, toimintakate (pl erikseen sitovat erät)	-5 277	-5 501
Hiilineutraaleja tekoja -kehitysohjelma, toimir	-385	-500
Yhteensä	-5 662	-6 001

Riskiprofiili

Riskiluokka	Riski	Riski-taso	Keskeiset riskienhallintatoimenpiteet	Riskin omistaja
Ulkoinen riski	Ilmastonmuutoksen hillintä, siihen sopeutuminen ja varautuminen	25	Kaupungin ohjelmat toimenpiteiden	Palveluryhmän johtaja
Strateginen riski	Muuttuvan lainsäädännön riskit	16	Koulutus ja ajantasaisuuden seuranta	Yksiköiden päälliköt
Strateginen riski	Henkilöstön pysyvyys ja tyytyväisyys	15	Esimiestyön ja itsensä johtamisen kehittäminen	Yksiköiden päälliköt, palveluryhmän johtaja
Taloudellinen riski	Menojen kasvu	15	Uusien toimintamallien kehittäminen	Yksiköiden päälliköt, palveluryhmän johtaja
Taloudellinen riski	Palveluryhmän taloussuunnittelu	12	Sisäisen tiedonkulun parantaminen	Palveluryhmän johtaja
Ulkoinen riski	Jatkuvan epidemian aiheuttama riski	12	Ympäristöterveyden varautumissuunnitelmassa.	Ympäristöterveyden päällikkö

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Palkalliset henkilötyövuodet (htv)	TP2021	VS 2022	VS 2023
Kestävä kaupunki	90,7	94,6	97,0
Yhteensä (htv)	90,7	94,6	97,0

Ympäristöön liittyvä regulaatio tarkkenee koko ajan ja kasvattaa vastaavasti työtehtäviä yksiköissä. Ilmastonmuutokseen liittyvät kehitysohjelmat tuovat väliaikaista lisäystä.

JOUKKOLIIKENNE

Toiminnan kuvaus

Joukkoliikenteen palveluryhmä vastaa Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan toimialaan kuuluvien asioiden valmistelusta ja toimeenpanosta. Joukkoliikenteen palveluryhmässä suunnitellaan joukkoliikenteen linjasto ja liikennöinti koko kaupunkiseudulla. Joukkoliikenne hankkii liikennepalvelut kilpailuttamalla tai omalta tuotannolta tilaamalla. Palveluryhmä vastaa joukkoliikennettä tukevien järjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä yhteistyössä tietohallinnon kanssa. Palveluryhmä vastaa tariffisuunnittelusta, lippujen myynnistä ja myyntiverkoista sekä joukkoliikenteen tiedotuksesta ja markkinoinnista.

Tampereen seudun joukkoliikenteessä toteutettiin vuonna 2021 historiallisen suuret muutokset. Ratikkaliikenne käynnistyi ja suuri linjastouudistus toteutui samassa yhteydessä. Muutokset on otettu hyvin vastaan ja vuoden 2022 liikennetarjontaan on tehty pientä hienosäätöä asiakaspalautteen pohjalta. Lähivuodet joukkoliikenteessä jatketaan ainakin liikennetarjonnan osalta suhteellisen vähäisin muutoksin valmistautuen samalla Ratikan toisen osan avaamiseen Lentävänniemeen 2024–2025. Vuoden 2023 merkittävin muutos onkin Ratikan reitin jatkuminen lännessä Santalahteen radan valmistuessa elokuussa.

Talousarviossa suurin muutos tulee bussiliikenteen kustannustason merkittävästä noususta johtuen. Energian hinta lähti reippaaseen nousuun jo 2021 vuoden lopulla ja helmikuussa 2022 alkanut Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan kiihdytti nousua. Elokuusta 2021 elokuuhun 2022 bussiliikenteen vuotuinen hieman yli 60 milj. euron kustannustaso on noussut yli 10 prosenttia eli noin 6,5 milj. euroa. Nousu johtuu pääosin energian hinnan noususta. Loppuvuoden 2022 aikana kustannustaso nousee vielä muun muassa palkkakustannusten ja inflaation vaikutuksesta. Talousarvion lähtökohtana on kuitenkin, että vuoden 2023 kustannuskehitys on erittäin maltillinen.

Joukkoliikenteen vuoden 2023 talousarvio sisältää 5 %:n asiakashintojen korotuksen 1.5.2023 alkaen ja hintojen pitämisen nykyisinä 1.1.- 30.4.2023 arvonlisäverokannan väliaikaisesta muuttumisesta huolimatta. Korotuksen toteutuksesta ja kohdentumisesta eri lipputuotteille päätetään

alkuvuoden 2023 aikana. Talousarvio sisältää palvelulisäyksenä ratikkaliikenteen laajenemisen Santalahteen ja M-junaliikenteen elokuussa 2022 toteutuneiden lisävuorojen hankintamenot

Suunniteltu palvelutuotanto ja talous

Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2023–2026 taloussuunnitelman kokouksessaan 14.11.2022. Vuosisuunnitelmaesitys perustuu valtuuston hyväksymässä talousarviossa osoitettuihin lautakuntatasolla sitoviin määrärahoihin ja tuloarvioihin.

Epävarma ja nopeasti muuttuva taloustilanne haastaa talouden suunnittelua, ja näkymät tuleville vuosille ovat heikot. Sosiaali- ja terveydenhuolto- ja pelastuslaitosuudistus, Venäjän hyökkäyso-
dan vaikutukset maailman talouteen, energian ja sähkön hintojen raju nousu sekä voimakkaasti kiihtynyt inflaatio lisäävät taloussuunnittelun epävarmuutta. Jo ensi vuonna sekä erityisesti vuosina 2024–2026 on talouden tasapainottamiseen kiinnitettävä erityistä huomiota.

Joukkoliikennelautakunnan käyttötalouden vuosisuunnitelmaesityksessä on huomioitu tulojen lisäyksiä yhteensä 2,8 milj. euroa lipun hintojen korotuksen (+5 %), maksuttoman toisen asteen koulutuksen Kela-tuen ja joukkoliikenteen valtiontuen vaikutuksesta.

Vuosisuunnitelmaesityksen toimintamenoihin on tehty 3,5 milj. euron lisäys liikennöintisopimukseen sisältyvän indeksiehdon mukaiseen kustannustason nousuun (arvio +6 %). Toimintamenoihin on tehty 1,3 milj. euron lisäys raitiotien liikennöinnin kustannustasoon ja liikennöinnin laajenemiseen. Toimintamenoihin on tehty 0,2 milj. euron lisäys M-junavuorojen lisätarjontaan. Toimintamenoihin on tehty joukkoliikenteen kustannuskasvuun 3,2 milj. euron lisäys (siirtyy vuoden 2022 kehyspohjista) sekä teknisenä talousarviopohjan korjauksena 0,3 milj. euron vähennys raitiotien hallintovastikkeen uudelleen kohdentamiseksi yhdyskuntalautakunnan ja joukkoliikennelautakunnan välillä. Toimintamenoihin on tehty 1,2 milj. euron lisäys palveluliikenteen kuljetuspalveluiden ostamiseksi Tuomi Logistiikka Oy:lta kyseisen palvelun jäädessä kaupungin järjestämäksi sosiaali- ja terveyshuollon uudistamisen yhteydessä. Lisäksi toiminnan laajentumiseen ja verkostoitumiseen on varauduttu mahdollistamalla yksikön resurssin lisääminen yhdellä henkilötyövuodella.

Joukkoliikennelautakunnan vuosisuunnitelmaesityksessä on huomioitu kaupungin tekeminä talousarviopohjan korjauksina 0,042 milj. euron menojen lisäys, jolla varaudutaan palkkaratkaisun kustannusvaikutusten kattamiseen sekä kiinteistötoimen perimiin vuokramuutoksiin. Talousarviopohjan korjauksena on huomioitu lisäksi 1,56 milj. euron menojen vähennys joukkoliikenteen palvelutilaukseen Tampereen kaupunkiliikenteeltä, mikä johtuu kaupunkiliikenteen eläkemenop-
rusteisten maksujen (elme) pienentymisestä elme-uudistuksen vuoksi pienentäen samalla palvelutilauksen kustannuksia. Lisäksi toimintamenoihin on tehty lisäys konsernihallinnon sisäisten erien kasvun vuoksi (0,4 milj. euroa).

Tuottavuuden kehityksen seuranta jatketaan aikaisemmalta pohjalta. Vuoden 2023 tuottavuuden näkökulmasta tärkeimpänä teemana on koronapandemian jälkeen lisätä myyntiä eli lippituloja.

Tuottavuusmittarit, joukkoliikennelautakunta	TP 2019	TP 2020	TP 2021	Enn 2022	VS 2023
Päämittarit					
Nettokustannukset, euroa/asukas	-58	-74	-112	-117	-116
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-285	-285	-332	-364	-390
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-4	-5	-5	-6	-6
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-276	-271	-289	-305	-317
Täydentävät mittarit					
Asiakaskokemus, NPS				-	-
Selittävät mittarit					
Työntekijäkokemus, taso	-	71,5	68,4	76,9	60
Sairauspoissaolot, %	2,36	4,26	3,86	3,13	4,00
Tilatehokkuus, htm2/henkilötyövuosi	34,0	32,4	31,3	16,9	16,3

Suunniteltu palvelutuotanto on esitetty vuoden 2020 aikana tehdyn tuotteistuksen (Kuntatieto - palveluluokakohtaiset kustannukset –projekti) tuoteryhmien mukaisesti. Tietoina esitetään tuoteryhmän nimi ja tuoteryhmään kohdistetut vuosisuunnitelman mukaiset käyttökustannukset (toimintamenot + suunnitelman mukaiset poistot + hallinnon vyörytysosuudet).

Joukkoliikennelautakunta *)	Käyttö- talous VS 2022	Käyttö- talous VS 2023
Joukkoliikenne	-85 908	-93 997
Asiakaspalvelu	-573	-630
Asiantuntijapalvelu	-1 984	-2 421
Joukkoliikenne	-83 351	-90 946
Yhteensä	-85 908	-93 997

*) Sisältää toimintamenot + poistot + Hallinto- ja talouspalvelujen vyörytysosuudet

Joukkoliikennelautakunta

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2021	VS 2022	Enn. 2022	VS 2023
Toimintatulot				
Myyntitulot	40 090	50 624	51 624	57 483
Maksutulot	14	200	200	155
Tuet ja avustukset	12 847	9 048	8 048	6 448
Muut toimintatulot	581	900	900	436
Toimintatulot yhteensä	53 532	60 772	60 772	64 522
Toimintamenot				
Henkilöstömenot	-1 214	-1 371	-1 371	-1 612
Palvelujen ostot	-70 545	-75 310	-75 310	-79 059
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-416	-11	-11	-10
Vuokramenot	-8 747	-12 615	-12 938	-12 775
Muut toimintamenot	-50	-55	-55	-48
Toimintamenot yhteensä	-80 971	-89 362	-89 685	-93 504
Toimintakate	-27 439	-28 590	-28 913	-28 982
Poistot ja arvonalentumiset	-124	-150	-172	-400
Tilikauden tulos	-27 563	-28 740	-29 085	-29 382
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-27 563	-28 740	-29 085	-29 382

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2021	VS 2022	Enn. 2022	VS 2023
Investointimenot	-275	-500	-500	-500

Sitovat erät, käyttötalous (1 000 euroa)	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate
Joukkoliikennelautakunta	64 522	-93 504	-28 982

Sitovat erät, investoinnit (1 000 euroa)	Investointimenot	Rahoitusosuudet	Nettoinvestoinnit
Joukkoliikennelautakunta	-500	0	-500

Joukkoliikenne

Käyttötalous (1 000 euroa)	VS 2022	VS 2023
Toimintatulot	60 772	64 522
Toimintamenot	-89 362	-93 504
Toimintakate	-28 590	-28 982
Vyörytysosuudet *)	-336	-371
Tilikauden tulos	-28 926	-29 353

*) Sisältyy vyörytysosuudet (Paikkatieto sekä Hallinto- ja talouspalvelut)

Investoinnit (1 000 euroa)	VS 2022	VS 2023
Investointimenot	-500	-500

Joukkoliikenne	Määrä VS2023	Yksikkö VS2023	Hinta € VS2023	Käyttötalous VS2023
Sopimusliikenne *				
	6 867 000	linjakilometria	0,9580	6 579
	310 980	linjatuntia	35,87	11 155
	22 920	autopäiviä	181,80	4 167
- NysseValvomo		kokonaishinta		300
Tilaaja		kokonaishinta		2 707
Oma tuotanto yhteensä				24 907
Sopimusliikenne *				68 597
- liikennepalvelut	16 299 400	linjakilometria	0,75	12 225
	699 800	linjatuntia	33,57	23 492
	51 900	autopäiviä	146,11	7 583
- liikenneosto				552
- muut palvelut				440
- kaupunkipyörä				675
- PAL-liikenne				1 181
- lippuostot				400
- Juna-liikenne				720
- liikennöntiialianssi				5 800
- TRO:n hallintovastike				861
- Kalustovuokra ja varikkovastike				11 600
- tukipalvelut				907
- tukipalvelut ICT				2 161
Muu tuotanto yhteensä				68 597
Yhteensä				93 504

Riskiprofiili

Riskiluokka	Riski	Riski-taso	Keskeiset riskienhallintatoimenpiteet	Riskin omistaja
Taloudelliset riskit	Joukkoliikenteen kustannustason nousu	16	Seuranta ja ennakointi	Joukkoliikennejohtaja
Operatiiviset-riskit	ICT kehittämiselle ja ylläpidolle ei ole riittävästi resurssia tehtävän vaativuuteen nähden.	9	Riittävä resurssointi tietohallinnossa ja joukkoliikenteessä. Priorisointi.	Joukkoliikennejohtaja, tietohallinto
Ulkoiset riskit	Koronapandemia jatkuu vähentäen lipputulota merkittävästi.	9	Seuranta ja ennakointi.	Joukkoliikennejohtaja
Vahinkoriskit	Tietojärjestelmien käyttö estyy.	9	Seuranta ja reagointi.	Joukkoliikennejohtaja, Tietohallinto
Strategiset riskit	Henkilöstön kuormittuminen johtaa poissaoloihin tai henkilövaihdoksiin	9	Työhyvinvoinnin kehittäminen ja resurssien kohdistaminen	Esimiehet

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Palkalliset henkilötyövuodet (htv)	TP2021	VS 2022	VS 2023
Joukkoliikenne			
Yhteensä (htv)	23,4	27,5	28,5

Strategisissa osaamisalueissa korostuu verkostoyhteistyö eli sidosryhmissä toimiminen ja allianssitoiminta, jota palveluryhmässä on ratikkaliikenteen ja oman tuotannon TKL:n liikennöinnin toteutuksessa. Joukkoliikenteen toiminnan ja johtamisen kehittämisen painopistealueena on tiedolla johtaminen ja sitä jalkautetaan johtoryhmän lisäksi koko henkilöstöön vaiheittain. Sisäinen viestintä on tärkeässä osassa tiedon paremmassa hyödyntämisessä. Prosessien kehittäminen jatkuu.

Ammatillisen osaamisen kehittämisessä on yksilöllisten tarpeiden lisäksi koko henkilöstöä koskien Teams-ominaisuuksien parempi hyödyntäminen ja some-osaaminen kehittäminen.

Työhyvinvoinnin ylläpitämiseksi huolehditaan sopivasta työmäärästä ja tavoitellaan mahdollisuuksien mukaan vaihtelua työtehtäviin. Yksikön yhteinen tekeminen on tärkeää myös työhyvinvoinnin näkökulmasta ja kiinnitetään huomiota palautteen antamiseen esihenkilötyössä.

Liitteet

- Liite1: Hankintasuunnitelma
- Liite2: Investointikohdeluettelo
- Liite2: Investointihankkeet kartalla

